

Korytko, Andrzej

Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Olsztynie za lata 2004-2006

Komunikaty Mazursko-Warmińskie 4, 587-595

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Andrzej Korytko

Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Olsztynie za lata 2004–2006

Sprawy organizacyjne

W okresie sprawozdawczym zmieniono dwa razy adres siedziby, którą najpierw ulokowano w budynku Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (ul. F. Szrajbera 11, 10–007 Olsztyn), by w 2006 r. przenieść ją razem ze wspomnianym wydziałem na ul. K. Obiży 1, 10–725 Olsztyn. Zmiany te podyktowane były faktem, że większość osób z nowego Zarządu pracowało w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim.

Nowy Zarząd, wybrany 12 stycznia 2004 r., ukonstytuował się następująco: Andrzej Korytko – prezes, Jan Gancewski – wiceprezes, Artur Rusowicz – sekretarz, Danuta Jamiółkowska – zastępca sekretarza, Anna Korzeniewska – skarbnik, Jerzy Lebieźiewicz – zastępca skarbnika oraz członkowie: Zbigniew Anculewicz, Sławomir Augustewicz, Norbert Kasperek, Wiktor Knercer, Izabela Lewandowska. Komisja Rewizyjna pracowała w składzie: Piotr Grabowski – przewodniczący oraz członkowie: Krystyna Hołownia i Ryszard Tomkewicz. W październiku 2005 r. zrezygnowała z funkcji skarbnika i członkostwa Oddziału A. Korzeniewska i tym samym do 31 grudnia 2005 r. funkcja skarbnika nie została obsadzona, a obowiązki przejął J. Lebieźiewicz. 17 stycznia 2006 r. odbyło się Nadzwyczajne Zebranie Członków, na którym uzupełniono skład Zarządu o Izabelę Socką, która objęła funkcję skarbnika Oddziału.

W 2005 r. powołano też Sekcję Studencką, którą tworzą studenci Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

W latach 2004–2006 Zarząd odbył 9 spotkań, Prezydium zebrało się 4 razy, a Zarząd Koła PTH w Mrągowie spotkał się 6 razy. W okresie sprawozdawczym Oddział liczył: 109 członków na koniec 2004 r., 133 członków w 2005 r., 129 członków w 2006 r. W tym roku dokonano weryfikacji członków i skreślono 22 osoby z powodu niepłacenia składek, a 18 osób przyjęto w poczet PTH. Natomiast Koło PTH w Mrągowie liczyło: w końcu 2004 r. 26 członków, w 2005 r. – 27, a w 2006 r. 26. W tym czasie Zarząd Koła, pod kierownictwem Jana Gancewskiego, zebrał się 7 razy.

Konferencje i sesje naukowe

Zdecydowanie poprawiła się sytuacja w organizacji konferencji i sesji naukowych. W ciągu trzech lat działalności Oddziału i Koła w Mrągowie udało się zorganizować, często przy współudziale innych instytucji, również zagranicznych, aż 11 konferencji, w tym kilka międzynarodowych.

2004

4–5 maja – Mrągowo: *II Międzynarodowa Konferencja: Europa a Rosja. Przeszłość, teraźniejszość, przyszłość* zorganizowana przez Koło PTH w Mrągowie wspólnie z Elbląską Uczelnią Humanistyczno-Ekonomiczną. Uczestniczyło 34 referentów;

– 9–10 września – Mrągowo: III konferencja z cyklu międzynarodowych konferencji naukowych w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa pod honorowym patronatem Ministra Kultury RP: *Dziedzictwo kulturowe i historyczne ziem pruskich*, pt.: *Krajobraz historyczny Prus* zorganizowana przez Koło PTH w Mrągowie wspólnie z Ośrodkiem Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie, Towarzystwem Naukowym im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie oraz Instytutem Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM w Olsztynie. 10 referentów;

– 24–26 września – Winnica (Ukraina): *Polskie dwory i rezydencje na Ukrainie* zorganizowana przez Olsztyński Oddział PTH wspólnie ze Stowarzyszeniem Uczonych Polskich Ukrainy przy współudziale Konsulatu Generalnego RP w Kijowie, Winnickiej Obwodowej Państwowej Administracji, Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM w Olsztynie, Związku Polaków Ukrainy, Winnickiego Kulturalno-Oświatowego Stowarzyszenia Polaków. W konferencji uczestniczyło 38 referentów¹;

– 2–3 grudnia – Ostróda: *Między irredentą a kolaboracją. Postawy społeczeństwa polskiego wobec zaborców. W kręgu sztuki i nauki* zorganizowana przez Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM w Olsztynie oraz nasz Oddział z udziałem 19 referentów.

2005

– 3 czerwca – Mrągowo – konferencja międzynarodowa: *K. C. Mrongowiusz w 150. rocznicę śmierci. Jako budowniczy mostów między narodami* zorganizowana przez Koło PTH w Mrągowie przy współudziale Instytutu Kaszubskiego w Gdańsku, Muzeum Kaszubskiego w Wejherowie i Biblioteki PAN w Gdańsku. Udział wzięło 10 referentów;

– 16–18 września – Mrągowo – I część międzynarodowej konferencji: *Polityka obcych państw i rządów wobec Polaków mieszkających na Wschodzie (XIX–XX w.)* zorganizowana przez Oddział wspólnie ze Stowarzyszeniem Uczonych Polskich Ukrainy przy współudziale Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM w Olsztynie oraz Chmielnickiego Narodowego Uniwersytetu. W konferencji udział wzięło 28 referentów;

– 28–29 września – Olsztyn: *Stan badań nad działaniami militarnymi w Prusach Wschodnich w okresie I wojny światowej* zorganizowana przez Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM w Olsztynie oraz Muzeum Warmii i Mazur przy współudziale naszego Oddziału. Uczestniczyło w niej 21 referentów;

– 28–30 października – Chmielnicki (Ukraina) – II część międzynarodowej konferencji z cyklu *Polityka obcych państw i rządów wobec Polaków mieszkających na Wschodzie (XIX–XX w.)*, pt.: *Polacy na Ukrainie w XIX–XX wieku (w 80. rocznicę powstania i 70. rocznicę rozwiązania Marchlewszczyzny)* zorganizowana przez Chmielnicki Narodowy Uniwersytet, Stowarzyszenie Uczonych Polskich Ukrainy oraz Olsztyński Oddział PTH przy współudziale Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM w Olsztynie oraz Związku Polaków Ukrainy. Udział wzięło 26 referentów.

2006

– 22–24 czerwca – Mrągowo: VII międzynarodowa konferencja naukowa z cyklu: *Między Barokiem a Oświeceniem*, pt.: *Radości i troski dnia codziennego*; zorganizowana przez Koło PTH w Mrągowie wspólnie z Ośrodkiem Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie, Towarzystwem Naukowym im. W. Kętrzyńskiego oraz Instytutem Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Udział wzięło 50 referentów²;

1 A. Korytko, *Ocalić od zapomnienia*, „Gazeta Uniwersytecka”, nr 11 (33) z 3 XI 2004, s. 5u.

2 Zob. sprawozdanie z konferencji: M. Sztąberska, *VII olsztyńska konferencja naukowa „Między barokiem a oświeceniem. Radości i troski dnia codziennego”*. Mrągowo, 22–24 VI 2006 r. *Sprawozdanie*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2006, nr 1 (251), ss. 153–156.

– 6–10 września – Olsztyn: polsko-niemiecka konferencja naukowa pt. *Zwrot ku Europie. Historiografia Prus Wschodnich i Zachodnich w polsko-niemieckim dialogu* zorganizowana przez Oddział wspólnie z Warmińskim Towarzystwem Historycznym i Komisją Historyczną do Badań Naukowych nad Prusami Wschodnimi i Zachodnimi przy współudziale Wspólnoty Kulturowej „Borussia”, Wydziału Humanistycznego UWM w Olsztynie i Muzeum Warmii i Mazur. Udział wzięło 15 prelegentów³;

– 20–22 września – Odessa (Ukraina): międzynarodowa konferencja pt. *Polacy na południowej Ukrainie* zorganizowana przez Historyczny Fakultet Odeskiego Narodowego Uniwersytetu im. I. I. Miecznikowa, Wydział Historyczno-Pedagogiczny Uniwersytetu Opolskiego oraz Olsztyński Oddział PTH przy współudziale Stowarzyszenia Uczonych Polskich Ukrainy i Wydziału Humanistycznego UWM w Olsztynie. W konferencji wzięło udział 46 referentów⁴.

Z powyższego wykazu wynika, że problematyka organizowanych przez Oddział w Olsztynie i Koło w Mrągowie konferencji naukowych wybiegała *stricte* poza tematykę związaną z regionem. Konferencji dotyczących historii szeroko rozumianych ziem pruskich przeprowadzono cztery. W 2004 r. Koło w Mrągowie gościło referentów z całego kraju, którzy dyskutowali o krajobrazie historycznym Prus w III konferencji z cyklu międzynarodowych konferencji naukowych pt. *Dziedzictwo kulturowe i historyczne ziem pruskich*. Dużym zainteresowaniem cieszyła się zorganizowana również w Mrągowie w 2005 r. konferencja poświęcona K. C. Mrongowiuszowi, w której uczestniczyli m.in. przedstawiciele rodziny pastora.

Ważną, w kontekście polsko-niemieckich badań nad historią dawnych Prus Wschodnich i Zachodnich, była konferencja *Zwrot ku Europie...* Jej polscy i niemieccy prelegenci mieli okazję dyskutować w nowoczesnej Auli im. M. i G. Dietrichów w nowo wybudowanym gmachu Wydziału Humanistycznego UWM w Olsztynie. Sesja, która uświetniła jubileusz 150-lecia założenia Warmińskiego Towarzystwa Historycznego, miała na celu przewyżczyć nacjonalistyczne poglądy na historię Prus oraz zwrócić uwagę na etniczno-narodowościowe i wyznaniowe zróżnicowania tego regionu. Konferencji tej towarzyszyła wystawa *Widoki z Warmii – Ferdynand von Quast i początki konserwatorstwa zabytków w Prusach i na Warmii*, którą przygotowało Muzeum Warmii i Mazur.

Trzy międzynarodowe konferencje Oddział zorganizował na Ukrainie: w Winnicy, Chmielnickim i Odessie. Jest to wynik nawiązania bliskiej współpracy ze Stowarzyszeniem Uczonych Polskich Ukrainy oraz Uniwersytetem Opolskim. Z racji swojej problematyki wszystkie cieszyły się ogromnym zainteresowaniem badaczy z Polski i Ukrainy i wpisały się już na trwałe w krajobraz naukowych spotkań.

Odczyty

Odczyty, zgodnie z długoletnią tradycją, odbywały się przeważnie w budynku Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie. Jedynie w ostatnim, 2006 r., część spotkań miała miejsce w budynku Wydziału Humanistycznego UWM w Olsztynie przy ul. K. Obitza 1 dokąd, jak wspomniano wyżej, przeniesiono siedzibę Oddziału. W okresie sprawozdawczym odbyło się 15 odczytów.

3 Ł. P. Fafiński, *Sprawozdanie z sesji naukowej – „Zwrot ku Europie. Historiografia Prus Wschodnich i Zachodnich w polsko-niemieckim dialogu”*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2006, nr 2 (252), s. 307–309.

4 A. Płaksina, *Polacy w Odessie wczoraj i dziś. Międzynarodowa Konferencja „Polacy na Południowej Ukrainie”*, Dziennik Kijowski, nr 18 (289) z września 2006, ss. 1, 4–5.

2004

– 16 marca, Olsztyn (w siedzibie i we współpracy Civitas Christiana) – prof. dr hab. Janusz Jasiński, *Między Prusami a Polską*;

– 16 kwietnia, Olsztyn – dr Antoni Dudek (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), *Reglamentowana rewolucja*; współorganizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Olsztynie i Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM;

– 10 listopada, Mrągowo – dr hab. Grzegorz Białyński, prof. UWM, *Odnowiony przywilej lokacyjny dla Mrągowo z 1444 roku*;

– 18 listopada, Olsztyn – dr Barbara Krysztopa-Czupryńska, *Kompania Wschodnia – problemy badawcze*.

2005

– 27 kwietnia, Olsztyn – prof. dr hab. Paweł Wieczorkiewicz (Uniwersytet Warszawski), *Inne spojrzenie na historię Rosji*; współorganizator Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM.

2006

– 17 stycznia, Olsztyn – mgr Karol Sacewicz, *Agendy Polskiego Państwa Podziemnego wobec zagrożenia komunistycznego (1939–1945)*;

– 16 maja, Olsztyn – red. Krzysztof Mroziejewicz, *Indie wczoraj i dziś. Dziennikarz w obliczu międzynarodowych zagrożeń*; współorganizator Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM;

– 16 maja, Olsztyn – prof. dr hab. Józef Arno Włodarski (Uniwersytet Gdański), *Chińskie służby specjalne w starożytności*; współorganizator Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM;

– 19 maja, Olsztyn – prof. dr hab. Andrzej Chwalba (Uniwersytet Jagielloński), *Miejsce rodziły w historii świata wieku XIX (jankeskiej, latynoskiej, afrykańskiej, chińskiej i japońskiej)*; współorganizator Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM;

– 6 czerwca, Olsztyn – prof. dr hab. Andrzej Szwarz (Uniwersytet Warszawski), *Co nas łączyło, a co dzieliło w XIX wieku? Czynniki integrujące społeczeństwo polskie w epoce rozbiorowej*; współorganizator Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM;

– 8 czerwca, Olsztyn – prof. dr hab. Andrzej Radzimiński (UMK), *Kobieta w średniowiecznej Europie. Uwagi do portretu*; współorganizator Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM;

– 21 listopada, Olsztyn – dr hab. Zbigniew Mazur (Instytut Zachodni PAN im. Zygmunta Wojciechowskiego – Poznań), *Aktualny stan stosunków polsko-niemieckich*;

– 21 listopada, Olsztyn – dr hab. Zbigniew Mazur (Instytut Zachodni PAN im. Zygmunta Wojciechowskiego – Poznań), *Kontrowersje wokół Centrum Przeciw Wypędzeniom*;

– 5 grudnia, Olsztyn – dr Jarosław Suchoples (Wolny Uniwersytet w Berlinie), *Tożsamość Finlandii*;

– 6 grudnia, Olsztyn – dr Jarosław Suchoples (Wolny Uniwersytet w Berlinie), *Birth of sovereign Finnish State and the question of international recognition of Its Independence*.

Ogromnym zainteresowaniem cieszyło się spotkanie ze znanym redaktorem i dziennikarzem m.in. „Poliityki” Krzysztofem Mroziejewiczem, na który przybyło ponad 400 osób do Auli im. M. i G. Dietrichów w Centrum Nauk Humanistycznych UWM. Po brzegi była też wypełniona o wiele mniejsza sala w budynku Ośrodka Badań Naukowych, kiedy swój odczyt, dotyczący ciągle aktualnych kontrowersji wokół Centrum Przeciw Wypędzeniom, prezentował dr hab. Zbigniew

Mazur. Nie mniejszym zainteresowaniem cieszyły się prelekcje profesorów spoza Olsztyna: Pawła Wieczorkiewicza, Józefa Arno Włodarskiego, Andrzeja Chwalby, Andrzeja Szwarca i Andrzeja Radziwińskiego. Jak zwykle liczne grono słuchaczy zgromadził prof. Janusz Jasiński, który przy okazji promocji swojej książki snuł rozważania na temat różnych aspektów historii pruskich ziem. W odczytach, oprócz członków Oddziału, uczestniczyli m.in. pracownicy i studenci z Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM w Olsztynie. Frekwencja była różna, na prelekcje przybywało od 30 do ponad 100 osób.

Zestawienie pokazuje, że problematyka prelekcji była bardzo różnorodna. W znacznym stopniu tematy odbiegały od regionalizmu, choć historia naszego regionu stała się podstawą kilku wystąpień. Co więcej, kilka odczytów dotyczyło szeroko rozumianej historii powszechnej, a rozpiętość chronologiczna pozwoliła referentom zaprezentować problematykę od średniowiecza do czasów nam współczesnych.

Promocje książek

Prawie wszystkie promocje i dyskusje nad książką połączono z tematyczną prelekcją autora, by uczestnicy, nawet ci, którzy nie zapoznali się z treścią książki, mogli wziąć udział w dyskusji.

2004

– 16 marca – prof. dr hab. Janusz Jasiński, *Między Prusami a Polską*; wprowadzenie dr Jan Chłosta; współorganizator Civitas Christiana;

– 16 kwietnia – dr Antoni Dudek, *Reglamentowana rewolucja. Rozkład dyktatury komunistycznej w Polsce 1988–1990*; współorganizatorzy Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Olsztynie i Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM; wprowadzenie dr Zbigniew Anculewicz;

– 18 listopada – dr Barbara Krysztopa-Czupryńska, *Kompania Wschodnia (Eastland Company) a Rzeczpospolita w latach 1579–1673*; wprowadzenie prof. dr hab. Edward A. Mierzwa (Filia Akademii Świętokrzyskiej w Piotrkowie Trybunalskim).

2005

– 27 kwietnia – prof. dr hab. Paweł Wieczorkiewicz, *Historia Rosji*; współorganizator Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM.

2006

– 17 stycznia – mgr Karol Sacewicz, *Polskie Państwo Podziemne wobec komunistów polskich (1939–1945). Wypisy prasy konspiracyjnej*; wprowadzenie dr Witold Gieszczyński;

– 19 czerwca – *Europa a Rosja. Przeszłość, teraźniejszość, przyszłość*, Jana Gancewskiego i Jana Sobczaka; wprowadzenie dr Jan Gancewski;

– 12 czerwca – dr Irena Makarczyk, *Tomasz Ujejski (1612–1689)*; wprowadzenie ks. prof. dr hab. Alojzy Szorc.

Dyskusje panelowe

W okresie sprawozdawczym zainicjowano otwarte spotkania dyskusyjne. Trzy pierwsze odbyły się w klubie Bacallarium w miasteczku akademickim w Kortowie, głównie z udziałem pracowników i studentów Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM w Olsztynie. Pozo-

stałe powiązane były z uroczystościami patriotycznymi i odbywały się w Urzędzie Miasta i Urzędzie Wojewódzkim oraz w auli Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, przy ul. Głowackiego 17.

2004

- 18 marca, *Wokół Okrągłego Stołu*; współorganizator: Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM;
- 22 kwietnia, *Historyczne oblicza patriotyzmu*; współorganizator: Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM.

2005

- 23 marca, *Otwarta dyskusja o V tomie „Ech Przeszłości”*; współorganizator: Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM;
- 13 maja, dyskusja nt. roli Marszałka Józefa Piłsudskiego; współorganizatorzy: Prezydent Miasta Olsztyn, Związek Piłsudczyków RP, Wydział Nauk Humanistyczno-Społecznych w Olsztynie WSP TWP w Warszawie;
- 11 sierpnia, dyskusja o roli bitwy warszawskiej z 1920 r. w historii Polski; współorganizatorzy: Wojewódzki Sztab Wojskowy w Olsztynie, Związek Piłsudczyków RP, Wydział Nauk Humanistyczno-Społecznych w Olsztynie WSP TWP w Warszawie, Wojewoda Warmińsko-Mazurski;
- 10 listopada, *Rola Święta Niepodległości w świadomości Polaków*; współorganizatorzy: Prezydent Miasta Olsztyn, Wojewoda Warmińsko-Mazurski, Związek Piłsudczyków RP, Wydział Nauk Humanistyczno-Społecznych w Olsztynie WSP TWP w Warszawie, Wydział Humanistyczny UWM w Olsztynie, Wojewódzki Sztab Wojskowy w Olsztynie.

Uroczystości patriotyczne

W 2005 r. korzystając z przypadających w tym roku kilku „okrągłych” rocznic Oddział wspólnie z kilkoma instytucjami zorganizował trzy uroczystości o charakterze patriotycznym, które miały na celu popularyzację historii i wartości, które ulegają w Polsce dewaluacji. Niżej wymienione uroczystości udało się zorganizować dzięki zainicjowanej współpracy ze Związkiem Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej, Wydziałem Nauk Humanistyczno-Społecznych w Olsztynie WSP TWP w Warszawie i Wojewódzkim Sztabem Wojskowym w Olsztynie przy wydatnej pomocy władz miasta i województwa. Każde cieszyło się szerokim zainteresowaniem mieszkańców Olsztyna i lokalnych mediów. Np. obchody 85. rocznicy bitwy warszawskiej patronatem objęła „Gazeta Olsztyńska”, która obszernie informowała o pozostałych uroczystościach⁵. Wszystkim obchodom towarzyszyło celebrowanie mszy świętych, a w przypadku uroczystości sierpniowych i listopadowych złożono kwiaty pod pomnikiem Orła Białego na Placu Konsulatu Polskiego.

- 13 maja – uroczyste obchody 70-lecia śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego;
- 11–15 sierpnia – uroczyste obchody 85. rocznicy bitwy warszawskiej;
- 9–11 listopada – regionalne obchody Święta Niepodległości.

Wydawnictwa

Oddział w okresie sprawozdawczym wznowił działalność wydawniczą. W 2005 r. wydano w postaci płyty CD materiały źródłowe do badań historycznych nad handlem bałtyckim w XVI–

⁵ Zob. „Reporter. Magazyn Gazety Olsztyńskiej i Dziennika Elbląskiego”, nr 125 z 13 V 2005, ss. 1–2, 4–11; „Reporter. Magazyn Gazety Olsztyńskiej i Dziennika Elbląskiego”, nr 138 z 12 VIII 2005, ss. 1–5.

–XVIII w. Wydawnictwo autorstwa dr. Krzysztofa Narojczyka ukazało się pod tytułem: *Sund. Pakiet badawczy*. W 2006 r. Oddział był współwydawcą dwóch wydawnictw: *Polacy na południowej Ukrainie*, pod red. Tomasza Ciesielskiego i Wiaczesława Kusznira, Odessa–Opole–Olsztyn 2006, ss. 256 oraz „Pamiętnik Kijowski”, t. VIII: *Polskie dwory i rezydencje na Ukrainie*, pod red. Henryka Strońskiego i Andrzeja Korytko, Kijów–Olsztyn 2006, ss. 430.

Koło PTH w Mrągowie w tym okresie wydało dwa zeszyty „Mrągowskich Studiów Humanistycznych”: tom 4–5 (2002/2003), ss. 193 w 2004 r., a tom 6–7 (2004/2005), ss. 409 w 2006 r.

Ponadto, wielu członków Oddziału publikowało książki i artykuły naukowe oraz prace popularnonaukowe.

Konkursy

Oddział w 2004 r. współuczestniczył w Konkursie na Opisanie Zabytkowych Cmentarzy na Warmii i Mazurach, cennej inicjatywie Społecznego Komitetu Ratowania Dawnych Cmentarzy na Warmii oraz „Civitas Christiana”, która nie tylko przypominała o bogactwie historycznym naszego regionu, lecz przyczyniała się do kształtowania wśród młodzieży wrażliwości na wielokulturowość regionu, jego kwestie narodowościowe i wyznaniowe. Uczestnikom przyznawano nagrody i wyróżnienia.

Koło PTH w Mrągowie w okresie sprawozdawczym organizowało lokalne konkursy na temat przeszłości miasta oraz okolic Mrągowa na przestrzeni dziejów wspólnie ze szkołami średnimi i gimnazjalnymi w Mrągowie. Przygotowało konkurs konkurs z okazji 150. rocznicy śmierci K. C. Mrongowiusza, który zakończono w czerwcu 2005 r. przyznając laureatom nagrody i wyróżnienia.

Tradycyjnie już członkowie Oddziału brali udział w organizacji olimpiad historycznych szczebla szkolnego i regionalnego.

Walne Zgromadzenie Delegatów PTH

Podczas Walnego Zgromadzenia Delegatów 17 września 2004 r. niezwykle istotnym wydarzeniem było wystąpienie jednego z organizatorów trwającego wówczas XVII Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Krakowie, prof. Andrzeja Chwalby z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prof. Chwalba przekazał przedstawicielowi Zarządu Olsztyńskiego Oddziału, prof. Norbertowi Kasparkowi książkę jako symboliczną „pałeczkę” dla organizatorów kolejnego zjazdu powszechnego. Krakowskie Walne Zgromadzenie Delegatów poświęcone było głównie członkom honorowym PTH. Oddział w Olsztynie zgłosił cztery kandydatury osób blisko związanych i zasłużonych dla Olsztyna i Mrągowa, profesorów: Sławomira Kalembkę, ks. Alojzego Szorca, Wojciecha Wrzesińskiego oraz mgr. Ryszarda Bitowta. Trzej pierwsi zostali członkami honorowymi PTH, a R. Bitowt otrzymał okolicznościowy list gratulacyjny.

Dużym sukcesem zakończyło się Walne Zgromadzenie Delegatów, które odbyło się 16 września 2006 r. w Pułtusk w Wyższej Szkole Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztor. W wyniku przeprowadzonych tam wyborów weszli w skład Zarządu Głównego PTH prof. Norbert Kasperek i dr Andrzej Korytko. Warto podkreślić, że Olsztyn reprezentowała silna grupa ośmiu osób: prof. N. Kasperek i prof. Jan Sobczak, doktorzy Jan Gancewski, Andrzej Korytko, Krzysztof Łożyński, Krzysztof Narojczyk, Andrzej Szymt i mgr Izabela Socka. Całość poprzedziła jednodniowa sesja z okazji 120-lecia PTH i 100-lecia Towarzystwa Miłośników Historii z Warszawy, której towa-

rzyszyła okolicznościowa wystawa, upamiętniająca pełne 100 lat działań warszawskiego oddziału oraz kiermasz książek historycznych⁶.

XVIII Powszechny Zjazd Historyków Polskich w Olsztynie

Po konsultacjach z olsztyńskim środowiskiem historycznym Zarząd Olsztyńskiego Oddziału PTH podjął decyzję o gotowości zorganizowania Powszechnego Zjazdu Historyków w 2009 r. w Olsztynie i w piśmie z 22 czerwca 2004 r. zwrócił się do Zarządu Głównego PTH o rozważenie i zaakceptowanie tej propozycji. Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Historycznego w dniu 19 listopada 2004 r., obradując w sali senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, podjął uchwałę o powierzeniu Olsztyńskiemu Oddziałowi zorganizowania w 2009 r. XVIII Powszechnego Zjazdu Historyków w Olsztynie.

W okresie sprawozdawczym praktycznie od momentu podjęcia przez Zarząd Główny powyższej decyzji rozpoczęto przygotowania do organizacji zjazdu. W grudniu 2004 r. odbyło się w Ośrodku Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego spotkanie z przedstawicielami środowiska historycznego, reprezentującymi różne instytucje w Olsztynie, na którym dyskutowano o zjeździe. W październiku 2005 r. został powołany komitet organizacyjny w składzie: prof. Norbert Kasperek, dr Sławomir Augustowicz, dr Andrzej Korytko, dr Krzysztof Narojczyk, dr Andrzej Szmyt, którego celem jest przygotowanie zjazdu od strony logistycznej. Od chwili podjęcia decyzji o organizacji zjazdu w Olsztynie na wszystkie zebrania Zarządu Głównego i Prezydium zapraszani byli prezes i wiceprezes Oddziału.

W związku z przygotowywanym zjazdem Oddział przygotował w 2006 r., nie ponosząc przy tym kosztów finansowych, strony internetowe. Pierwsza jest stroną Olsztyńskiego Oddziału i znajduje się pod adresem: www.pth.olsztyn.pl, natomiast druga to strona Zarządu Głównego, na której znajduje się m.in. forum dyskusyjne związane ze zbliżającym się zjazdem. Adres strony: www.pth.net.pl.

Inne

W listopadzie 2004 r. prof. Janusz Jasiński, Honorowy Obywatel Olsztyna, dr Jan Chłosta, przewodniczący Oddziału Warmińsko-Mazurskiego „Civitas Christiana” oraz prezes Olsztyńskiego Oddziału PTH w specjalnym liście, skierowanym do prezydenta miasta Olsztyna ponownie wystąpili z inicjatywą uczczenia pamięci Eugeniusza Buchholza (1865–1928) specjalną tablicą pamiątkową. Ostatecznie, w marcu 2005 r., dzięki wsparciu prezydenta Olsztyna, Czesława J. Małkowskiego odsłonięto na Starym Mieście w Olsztynie tablicę upamiętniającą 140. rocznicę urodzin E. Buchholza – przyjaciela Polski, założyciela w Olsztynie polskiej księgarni i drukarni, wydawcy „Nowin Warmińskich”, twórcy jedyne polsko-warmińskiego kalendarza (1892), który wbrew ówczesnemu duchowi nacjonalizmu dążył do ułożenia stosunków polsko-niemieckich opartych na prawdzie historycznej i na aktualnych zasadach sprawiedliwości⁷.

W marcu 2006 r. Oddział objął patronatem, obok dziewięciu innych instytucji, jubileusz 50-lecia działalności naukowej znanego historyka, członka honorowego PTH – prof. dr. hab. Janusza Jasińskiego, który opublikował ponad 700 publikacji naukowych i popularnych. Uroczystość, która odbyła się 14 marca 2006 r. w Sali Kopernikowskiej olsztyńskiego zamku zwieńczona została wręceniem książki pamiątkowej *Nad Bałtykiem, Pregolą i Łyną XVI–XX wiek*. Pięknie wydana księ-

6 (and), *Sukces historyków z UWM*, „Wiadomości Uniwersyteckie UWM”, 2007, nr 1 (91), s. 14.

7 MAN, *Tablica ku czci Niemca, który wspierał Polaków*, „Gazeta Wyborcza”, Olsztyn, 11 III 2005, s. 4.

ga, pod redakcją prof. Zenony Rondańskiej, zawiera 37 studiów, z których część została napisana przez członków Oddziału.

W okresie sprawozdawczym aktywną działalność prowadzili członkowie Oddziału. Wygłaszali prelekcje i wykłady nie tylko w Olsztynie, lecz również w innych miastach Warmii i Mazur. Czynnici uczestniczyli w krajowych i międzynarodowych konferencjach, publikując m.in. artykuły naukowe i popularnonaukowe.

W latach 2004–2006 bardzo aktywną działalność prowadziło Koło PTH w Mrągowie. Poza wymienionymi konferencjami naukowymi współorganizowało I Regionalne Spotkania z Książką (28–30 maja 2004 r.), które odbyły się w Olsztynie, organizowało spotkania dla młodzieży i nauczycieli, a także było inicjatorem konkursów na temat przeszłości miasta oraz okolic Mrągowa przeprowadzanych wspólnie ze szkołami średnimi i gimnazjalnymi Mrągowa.

Sekcja Studencka Oddziału, pod kierunkiem doktorów Andrzeja Korytko i Jana Gancewskiego, dokonała na zlecenie Urzędu Miasta w Mrągowie wstępnej inwentaryzacji ewangelickiego cmentarza w Mrągowie.

Współpraca

Tak jak w poprzednich latach Olsztyński Oddział PTH współpracował z instytucjami naukowymi w Olsztynie. Szczególnie warto podkreślić bardzo dobre kontakty z Instytutem Historii i Stosunków Międzynarodowych oraz Wydziałem Humanistycznym UWM, które przybierały różnorodne formy. Przede wszystkim odbyły się z czynnym udziałem pracowników Instytutu trzy wymienione wyżej dyskusje panelowe, które Oddział zamierza kontynuować w przyszłości, a w gmachu oddziału kilka prelekcji. Kilkunastu historyków UWM czynnie uczestniczyło prawie we wszystkich spotkaniach. Zachęcano również do udziału w spotkaniach studiującą młodzież, dzięki czemu dopisywała frekwencja. Pracownicy Instytutu i studenci historii pomagali w organizacji konferencji, wspierali w prowadzeniu zebrań, a także proponowali osoby, które należałoby zaprosić.

Oddział nadal korzystał z gościnności Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego, który udostępniał salę na prelekcje i spotkania. Rozpoczęto współpracę z Klubem Pracowników UWM „Baccalarium”, gdzie odbywały się dyskusje panelowe. Bardzo dobrze układała się też współpraca z innymi olsztyńskimi organizacjami i instytucjami: ze Stowarzyszeniem „Civitas Christiana” w Olsztynie, Instytutem Nauk Politycznych, Archiwum Państwowym, Archiwum Archidiecezji Warmińskiej oraz Muzeum Warmii i Mazur.

Oddział rozpoczął i kontynuował bliską współpracę ze Stowarzyszeniem Uczonych Polskich Ukrainy, która zaowocowała organizacją kilku konferencji o szeroko rozumianej problematyce wschodniej, zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie. Ponadto, w ramach prywatnych kontaktów poszczególnych osób współpracowano z innymi instytucjami naukowymi, głównie polskimi uniwersytetami i w mniejszym stopniu z zagranicznymi instytucjami naukowymi.

Rozpoczęto owocną współpracę ze Związkiem Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej, Wydziałem Nauk Humanistyczno-Społecznych w Olsztynie WSP TWP w Warszawie, Wojewódzkim Sztabem Wojskowym oraz Prezydentem Miasta Olsztyn, której wynikiem były uroczyste obchody wyżej wymienionych rocznicowych świąt.

Szczególnie warto podkreślić bardzo dobrą współpracę z redakcją „Gazety Olsztyńskiej”, która publikowała obszernie materiały związane z organizowanymi uroczystościami rocznicowymi, a także Radiem Olsztyn. Równie bezproblemowo układała się współpraca z mediami uniwersyteckimi: „Gazetą Uniwersytecką” – dodatkiem do „Gazety Olsztyńskiej” i „Wiadomościami Uniwersyteckimi”.